

פְּרֻשֶׁת וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה
וְשִׁבְעֵי שָׁנִים, רַבִּי יוֹסִי פָתַח וְאָמַר, (יִנְה

א) וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיִּטְלְהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֵד
הַיָּם מִזְעָפוֹ. הֲכָא אֵית לְאַסְתָּפְלָא, מָאִי
טַעֲמָא אַרְעִישַׁת יַמָּא עֲלֵיהּ דְיוֹנָה, וְלֹא
אַרְעִישַׁת עֲלֵיהּ אַרְעָא, פִּינּוֹן דְהָוָה אֲזִיל בְּגִין
דְלֹא תִשְׂרִי עֲלֵיהּ שְׂכִינְתָּא, יַמָּא (עֲלֵהָ) אַמָּאִי
אַחִיד בֵּיהּ כַּד הָוָה אֲזִיל.

אַרְאֵי וְדָאִי מְלָה בְאַתְרֵיהּ הָוָה. יַם, תַּנּוּן יַם
דְמָא לְרַקִּיעַ וְרַקִּיעַ לְכֶסֶף הַכְּבוֹד,
וּבְגִין כֶּף יַמָּא אַחִיד בֵּיהּ וְנִטְלָ לִיהּ (בְּגִין דְהָוָה
עֲרִיק) מְקַמֵּי יַמָּא עֲרִיק (נ"א וּמְקַמֵּי יַמָּא בֵּיהּ שְׂרָא יִרְאָה
בְּדוּכְתֵיהּ), שְׂדֵי יַמָּא יִדָּא בֵּיהּ בְּדוּכְתֵהָ (נ"א תִשְׂרִי
יִדָּא בְּדוּכְתֵהָ).

וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיִּטְלְהוּ אֶל הַיָּם. אוֹלִיפְנָא
כַּד הָוּוּ נְטִילֵי לִיהּ וְטַבְעֵי יִרְכּוּי בְיַמָּא,
הָוָה יַמָּא שְׂכִיךְ, זְקַפִּין לִיהּ, אַתְרַעִישַׁת יַמָּא,
כַּל מַה דְטַבְעֵי לִיהּ הֲכִי אַשְׁתְּכִיךְ יַמָּא, עַד
דְאִיהוּ אָמַר שְׂאוּנֵי וְהִטִּילוּנֵי אֶל הַיָּם, מִיַּד
וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיִּטְלוּהוּ אֶל הַיָּם.

בֵּינן דְאַתְרַמֵּי בַיָּם פְּרַחָה מְגִיָּה נִשְׁמַתִּיהּ,
וְסִלְקָא עַד פְּרַסְיָא דְמִלְפָּא, וְאַתְדַּנְת
קַמִּיָּה, וְאַהֲדַרְת לִיהּ נִשְׁמַתִּיהּ, וְעָאֵל בְּפוּמָא
דְהָוָה נוּנָא, וּמִית נוּנָא, לְבַתָּר אַתְקִיָּים
הָהוּא נוּנָא, וְאוּקְמוּהּ. (דף קבא ע"ב).

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְבַר נִשְׁ סְלִיק בְּעַרְסִיָּה
כַּל לִילִיָּא וְלִילִיָּא, נִשְׁמַתִּיהּ נִפְקַת מְגִיָּה
וְאַתְדַּנְת קַמִּי בֵּי דִינָא דְמִלְפָּא, אִי זַפְּאָה
לְאַתְקִיָּמָא, אַתְהֲדַרְת לְהָאִי עֲלִמָּא.

וְדִינָא הוּא בְתַרִּין גְּוֹוִינִן, דְהָא לָא דִּינִין
לִיהּ לְבַר נִשְׁ עַל בִּישְׁיִן דְאִיהוּ עֲתִיד
וְזַמִּין לְמַעַבְד דְכְּתִיב (בְּרַאשִׁית כ"א) כִּי שָׁמַע
אֱלֹהִים וְגו' בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. וְלֹא תִימָא

פְּרֻשֶׁת וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים
שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים. רַבִּי יוֹסִי פָתַח
וְאָמַר, (יִנְה א) וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה
וַיִּטְלְהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֵד הַיָּם
מִזְעָפוֹ. כָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתַּפְּלָ מַה
הַטַּעַם הִרְעִישַׁת הַיָּם עַל יוֹנָה וְלֹא
הִרְעִישַׁת הָאָרֶץ עֲלָיו, פִּינּוֹן שְׂהִיָּה
הוֹלֵךְ כְּדִי שְׂלֹא תִשְׂרָה עֲלָיו
הַשְׂכִּינָה? לְמַה הַיָּם (הַעֲלִין) הִיָּה
אוֹחֵז בּוֹ כְּשִׂהִיָּה הוֹלֵךְ?

אַרְאֵי וְדָאִי הִיָּה הַדְּבַר בְּמַקְמוֹ. יַם
שְׂנִינּוּ, הַיָּם דּוּמָה לְרַקִּיעַ, וְהַרְקִיעַ
לְכֶסֶף הַכְּבוֹד, וּמִשּׁוּם כֶּף הַיָּם אַחֵז
בּוֹ וְנִטְלָ אוֹתוֹ (מִשּׁוּם שְׂהִיָּה בּוֹרַח) בְּרַח
מִלְפָּנֵי הַיָּם (נ"א וּמִלְפָּנֵי הַיָּם בּוֹ שְׂרָחָה יִרְאָה
בְּמַקְמוֹ), וְרַק הַיָּם בּוֹ יָד בְּמַקְמוֹ (נ"א
תִשְׂרָה הַיָּד בְּמַקְמוֹ).

וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיִּטְלְהוּ אֶל הַיָּם.
לְמַדְנָה, כְּשִׂהִיָּה נוֹטְלִים אוֹתוֹ
וּמִטַּבְעֵים אֶת יִרְכּוּי בַיָּם - הַיָּם
הִיָּה שׂוֹכֵף. מְרִימִים אוֹתוֹ - וְהַיָּם
רוֹעֵשׁ. כַּל מַה שְׂמַטְבְּעִים אוֹתוֹ -
כֶּף הִיָּה הַיָּם שׂוֹכֵף. עַד שְׂהוּא אָמַר
שְׂאוּנֵי וְהִטִּילֵנִי אֶל הַיָּם. מִיַּד
וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיִּטְלְהוּ אֶל הַיָּם.
בֵּינן שְׂנַזְרַק בַיָּם, פְּרַחָה מְמַנּוּ
נִשְׁמַתוֹ וְעֲלָתָה עַד כֶּסֶף הַמְּלָךְ
וְנִדְוָנָה לְפָנָיו, וְחֲזָרָה לוֹ נִשְׁמַתוֹ,
וְנִכְנַס בְּפִי הַדָּג הָהוּא וּמַת הַדָּג.
לְאַחַר מִכּוֹן הַתְּקִים אוֹתוֹ הַדָּג,
וּפְרָשׁוּהּ.

בֵּא רָאָה, בְּשַׁעַת שְׂאָדָם עוֹלָה עַל
מִשְׁתּוֹ בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, נִשְׁמַתוֹ
יּוֹצֵאת מְמַנּוּ וְנִדְוִיָּת לְפָנָיו בֵּית
הַדִּין שֶׁל הַמְּלָךְ. אִם זַכָּאֵי לְהַתְּקִים
- חוֹזְרֵת לְעוֹלָם הַבָּיָה.

וְהַדִּין הוּא בְּשְׁנֵי גֻגִיָּים, שְׂהִרִי אֵין
דְּנִים אֶת הָאִישׁ עַל הִרְעוּת שְׂהוּא
עֲתִיד וּמְזַמֵּן לְעֲשׂוֹת, שְׂכַתוֹב
(בְּרַאשִׁית כ"א) כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים וְגו'
בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. וְלֹא תִאמַר שְׂדִנִּים
אוֹתוֹ עַל הַטּוֹבוֹת שַׁעֲשָׂה לְחֹד, אֲלֵא
לְהִיטִיב לוֹ עַל אוֹתָם טוֹבוֹת
שֶׁל עֲכָשׁוּ, כְּמוֹ שְׂנַתְּבָאָר. וְדִנִּים
אוֹתוֹ עַל זְכוּיָת שַׁעֲתִיד לְעֲשׂוֹת,

ובשבילם הוא נצול, אף על גב שהוא כעת רשע. משום שהקדוש ברוך הוא עושה חסד עם כל הבריות, וכל דרכו שהוא עושה - להטיב לכל, ולא דן את האדם על הרעות שהוא עתיד לעשות, ומשום כך נדון האדם לפני הקדוש ברוך הוא.

בא ראה, פיון שהטילו את יונה לים מה כתוב? ויעמד הים מזעפו. הים העליון. מה זה ויעמד? שעמד בקיומו פראוי. הוא בעמידה כשהרגז שוכף. בשעה שהדין שרוי בעולם, אותו בית הדין הוא כמו אשה שמתעברת ומקשה ללדת, וכשמולידה, שוכף הרגז. כך גם כשהדין שורה בעולם, לא שוכף ולא נח עד שנעשה הדין ברשעים, ואז הוא המנוחה שלו, לעמד במקום שלם ולעמד בקיומו. זהו שכתוב (משלי יא) ובאבד רשעים רנה. וזה בארנו. באבד רשעים רנה. והרי כתוב (יחזקאל יח) החפץ אהפץ מות רשע? והרי אין נחת לפני הקדוש ברוך הוא כשנעשה דין ברשעים? אלא כאן קדם שנשלמה הסאה - וכאן אחר שנשלמה הסאה [יש לו נחת].

תוספתא

ויהיו חיי שרה. גוף המשנה, אנו קרובים היינו, שמענו קול מתהפך ממעלה למטה מתפשט בעולם, קול משבר הרים ומשבר סלעים חזקים, רוחות חזקות עולות. אננינו פתוחות.

היה אומר במסעיו, אקיץ בקוץ הישנים הדוממים. שנה בחוריהם (בעיניהם), עומדים על עמדם. המלך שמדבר, ולא עברו, נמצאו שומרי השערים, שלטון של חילות רבים עומד על עמדו.

בכ"ם לא מרגשים ולא יודעים, שהספר פתוח ובשם נכתבים,

דנין ליה על טבין דעביד לחוד, אלא לאוטבא ליה על אינון טבין דהשתא כמה דאתמר, ודנין ליה על זכין דאיהו זמין למעבד, ובגינייהו אשתזיב אף על גב דאיהו השתא חייבא. בגין דקדשא בריך הוא עביד טיבו עם כל בריין וכל ארחוי דאיהו עביד לאוטבא לכלא, ולא דאין לבר נש על בישין דאיהו זמין למעבד, ובגין כך אתדן בר נש קמי קדשא בריך הוא.

תא חזי, פיון דאטילו ליה ליונה בימא, מה כתיב, ויעמד הים מזעפו. הים עלאה, מאי ויעמד, דקאים בקיומיה פדקא יאות, בעמידה איהו כד רוגזא שכיף, בשעתא דינא שריא בעלמא, ההוא בי דינא איהו כאתתא דמתעברא, וקשיא לאולדא, וכד אולידת שכיף רוגזא. הכי נמי כד דינא שריא בעלמא, לא שכיף ולא נח עד דאתעביד דינא בחייביא, פדין הוא נייחא דיליה, למיקם בדוכתא שלים, ולמיקם בקיומיה, הדא הוא דכתיב, (משלי יא) ובאבד רשעים רנה. והא אוקימנא.

באבד רשעים רנה. והכתיב (יחזקאל יח) החפץ אהפץ מות רשע והא לית נייחא קמי קדשא בריך הוא כד אתעביד דינא ברשיעייא. אלא כאן קודם דאשתלים קיסטא, כאן לבתר דאשתלים קיסטא (אית ליה נייחא):

תוספתא

ויהיו חיי שרה. גופא דמתניתין, אנו קריבין הוינא, שמענא קלא מתהפך מעילא לתתא, אתפשטת בעלמא, קל מתבר טורין, ומתבר טורין תקיפין, עלעולין רברבין סלקין, אודננא פתיחין.

היה אומר במטלנוי. קוץ קוציתא, דמיכן. דמימין. שינתא בחוריהון, קנימין בקיומיהון. מלפא דממלל, (ולא אעברו, אשתכחו) נטרי תרעין, שליטא דחילין סגיאין קם בקיומיה.

פלהו לא מרגשין ולא ידעי דספרא פתיח ובשמא אכתוב, ודומה קאים ונטיל בחושבנא, ודיירי עפרא